

FYLKESMANNEN I HEDMARK

Miljøvern

Olav Sjølie
Østre Åbuvegen 378
2450 Rena

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ståle Sørensen, 62 55 11 70

Vår dato
08.09.2015
Arkivnr.
430

Vår referanse
2015/3580-4
Deres referanse

Tillatelse til utsetting av utenlandske treslag – Olav Sjølie - Åmot kommune

Vi viser til søknad om tillatelse til utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, mottatt her den 20.8.2015.

Fylkesmannen gir tillatelse til utsetting av vrifuru, *Pinus contorta*, til skogbruksformål på eiendommen gbnr 49/1 i Åmot kommune. Tillatelsen gis på vilkår som spesifisert under i dette brevet.

Rettslig grunnlag:

Ved behandling av søknadene legges «Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål», fastsatt av Miljøverndepartementet 25.5.2012 til grunn.

Ifølge regelverket er målsettingen med forskriften å hindre at utsetting av utenlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet. Videre framgår det av forskriftens § 5 at utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål krever tillatelse fra ansvarlig myndighet.

Forskriftens §§ 8-10 stiller blant annet krav om at den som har fått tillatelse til utsetting utviser aktsomhet, fører kontroll med spredning og varsler dersom det oppdages skade eller fare for alvorlig skade på biologisk mangfold. Videre kreves at den som har fått tillatelse til utsetting har et system for internkontroll.

Om søknaden:

Det er søkt om tillatelse til utsetting av arten vrifuru, *Pinus contorta*. Søknaden omfatter utsetting av 20 000 planter på et område som omfatter ca 100 daa skogsmark.

Postadresse:
Postboks 4034
2306 Hamar

Kontoradresse:
Parkgt 36
2317 Hamar

Telefon Statens hus:
Sentralbord: 62 55 10 00

Telefaks:
62 55 10 31

Org.nr.: 974 761 645
Banknr. 7694.05.01675

E-post: fmhepost@fylkesmannen.no

Internett: www.fylkesmannen.no

Fylkesmannens vurdering:

I henhold til naturmangfoldloven (nml) § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Miljødirektoratet har i DN-rapport 8-2012 gått gjennom kunnskapsstatus for spredning og effekter av fremmede treslag på biologisk mangfold. Erfaringer fra andre arter har vist at det kan ta lang tid fra en art blir introdusert i et område til den begynner å spre seg ut i naturområder. Vurderingen av de enkelte arters spredningsevne og virkning på biologisk mangfold kan derfor endre seg over tid. Det er særlig de siste 30-40 årene man har plantet ut vrifuru i Skandinavia. Omfanget har vært særlig stort i Sverige, og undersøkelser her har vist at vrifuru har god evne til å spre seg, særlig på forstyrret mark.

På grunn av den korte erfaringsperioden vil kunnskapsgrunnlaget kunne endre seg over tid. Fylkesmannen mener likevel at kunnskapsgrunnlaget her er tilfredsstillende til å gjøre en vurdering av saken, jf nml § 8. "Føre-var-prinsippet" i nml § 9 sier at når det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvordan beslutningens virkning vil være på naturmiljøet, skal man unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Fylkesmannen anser her at mangelfullt erfaringsgrunnlag tilsier at «føre-var-prinsippet» i henhold til § 9 bør tillegges vekt.

I DN-rapport 8-2012 er det blant annet gjort en teoretisk beregning av invasjonspotensial for ulike arter. Det angis at vrifuru vil kunne ha potensielt høy risiko for å spre seg ut i norsk natur. Fra samme rapport framgår at det ikke er dokumentert at flora og fauna i områder der det har blitt plantet vrifuru i vesentlig grad avviker fra det en ville finne under stedegen vanlig furu. Det er heller ikke dokumentert problemer med den aktuelle arten som bærer av sykdommer eller skadedyr som kan innvirke på vegetasjonen omkring.

Vrifuru har blitt plantet på rundt 60 000 dekar i Hedmark de siste 40 årene. Det finnes også noen eldre bestand. Det er fortsatt mangelfull kunnskap/erfaring knyttet til produksjon, kvalitet og spredning. For å styrke kunnskapsgrunnlaget har Fylkesmannen i Hedmark engasjert Norsk Institutt for Skog og Landskap til å utarbeide en statusoversikt over utplantingsfelt med vrifuru i Hedmark med hensyn på tilvekst, kvalitet og skader, samt forekomst av naturlige foryngelser. Av 68 undersøkte felter ble det funnet foryngelse i 25 felt, dvs ca 1/3 av feltene. Blant de mest relevante funnene i undersøkelsen er at lengste spredningsavstand i disse undersøkelsene ble målt til 150 m fra bestandskant. Bare 11 småplanter ble registrert mer enn 100 m fra bestandskant. De to bestandene med mest etablering av foryngelse i kantsonen var hhv 28 og 55 år gamle. Det var ingen trend i dette materialet som tilsier at forekomsten av foryngelse øker med økende alder i bestandene. Materialet er imidlertid begrenset, og man bør være forsiktig med å tolke disse resultatene for langt.

I Sverige finnes store arealer med vrifuru, primært plantet fra 1970-tallet og fremover. *Sveriges Lantbruksuniversitet* oppgir at vrifuru har en volumproduksjon 30-40 % høyere enn vanlig furu. Arten er primært et alternativ til vanlig furu på midlere og svake boniteter, og da først og fremst for å sikre foryngelse, og for å øke volumproduksjonen.

Det aktuelle utplantingsarealet er åpen, skinn skogsmark. Åmot kommune er relativt godt kartlagt hva gjelder naturtyper og naturforekomster, men de høyereliggende, magre skogsområdene er dårligere undersøkt enn bygdenære områder og områder med rikere berggrunn. Tilsvarende vurdering gjelder for de tilgrensende områdene av Elverum kommune, ca 1 km sørøst for utplantingsområdet. Utplantingsområdet ligger på snaut 600 m.o.h., og ligger ikke innenfor vernskogsonen.

Fylkesmannen har undersøkt i databasene Naturbase og Artskart. Det er ikke registrert forekomster av truede arter eller naturtyper innenfor utplantingsområdet. Innenfor en 1 km

radius rundt utplantingsområdet er det registrert en Mis-figur nøkkelbiotop med gamle trær ca 60 meter nord for utplantingsområdet. Ved Skjærnupen, ca 1 km mot vest, er det registrert en lokalt viktig forekomst av naturtypen gammel barskog. Ved Kråkbergsætra, ca 1,4 km mot sør, er det registrert en regionalt viktig forekomst av naturtypen naturbeitemark. Ved Kråkbergsætra er det også registrert en forekomst av naturtypen gammel boreal lauvskog av regional verdi. Ca 2 km mot nord er det en større, intakt lavlandsmyr, Brannsmyrkjølen, av regional verdi. Innenfor en radius på 5 km er det blant annet registrert forekomster av de rødlistede plantene huldregras, kåltistel, huldreblom og veikstarr, som alle har status som nær truet (NT) i norsk rødliste for arter.

Det aktuelle utplantingsområdet er småkupert. Det er vist at i vindutsatte områder kan langdistanse-spredning av frø fra vrifuru på 2-5 km forekomme. I følge DN-utredning 8-2012 er beregnet langdistansespredning av vrifuru inntil 1183 meter ved vindstyrke 10 m/s, ved 20 m/s er spredningsdistansen økt til inntil 2365 m. Det aktuelle området kan trolig betegnes som moderat vindutsatt. Dette betyr at det i dette tilfelle trolig er fare for vindspredning inn i omkringliggende områder, også inn på naboeiendommer. Dette må søkes ta særlig hensyn til i sitt internkontrollsystem.

Ut fra foreliggende kunnskap om invasjonspotensial, artens virkning på økosystemet samt kunnskapen om utplantingsområdet, vurderer Fylkesmannen at den samlede belastningen som økosystemet vil bli utsatt for ved utplanting av vrifuru er akseptabel, jf nml § 10.

Etter bestemmelsene i nml § 11 skal kostnadene ved en eventuell miljøforringelse bæres av tiltakshaver. Fylkesmannen anser at det ved utsetting av utenlandske treslag er naturlig at det stilles vilkår om at tiltakshaver må bære kostnaden dersom det blir nødvendig å fjerne frøplanter for å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet.

Naturmangfoldloven § 14 slår fast at tiltak etter denne loven skal avveies opp mot andre viktige samfunnshensyn. I dette tilfellet betyr det at viktigheten av å få rask etablering av skog av god kvalitet på det omsøkte arealet må veies opp mot faren for spredning og skade på stedegent biologisk mangfold.

Ut fra en samlet vurdering finner Fylkesmannen at det i dette tilfellet ligger til rette for å tillate utplanting av vrifuru som omsøkt.

Vedtak:

Fylkesmannen gir tillatelse til utsetting av til sammen ca 20 000 planter av vrifuru, *Pinus contorta* på teig knyttet til gbnr 49/1 i Åmot kommune, som kartfestet på søknaden.

Tillatelsen til gis på følgende vilkår:

- Tillatelsen til utsetting gjelder ut 2016.
- Hele plantefeltet skal ryddes før trærne kommer opp i frøbærende alder, og aller senest innen 15 år etter planting.
- De krav som stilles i forskriftens §§ 8 – 10 skal overholdes, herunder:
 - Etablering av internkontrollsystem og føring av logg for denne.
 - Uten opphold å varsle Fylkesmannen dersom det oppdages skade eller fare for skade på biologisk mangfold som følge av utsettingen.
 - Ved overdragelse av eiendommen plikter grunneier å informere ny eier om tillatelsen og vilkårene i tillatelsen.
- Dersom det avdekkes spredning av vrifuru fra plantefeltet kan ansvarlig grunneier for plantefeltet bli pålagt å fjerne frøplanter, eller bli pålagt å betale for oppryddingen, jf nml § 11.

Vedtaket er fattet med hjemmel i Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 28, § 30 og § 31, jf forskrift 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål. Fylkesmannen viser til at vedtaket er et enkeltvedtak som kan påklages etter bestemmelsene i Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker kapittel VI. Klagefristen er **tre – 3 – uker** fra mottakelsen av dette brevet. Eventuell klage på vedtaket skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen.

Med hilsen

Kristine Schneede e.f.
ass. miljøverndirektør

Ståle Sørensen
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur.

Kopi: Åmot kommune